

WPROWADZENIE

Układy przestrzenne podlegają ciągłym przemianom. Na proces ten oddziałuje szereg czynników, które zmieniają się wraz z upływem czasu. Owa zmienność uwarunkowań wpływa zarówno na kierunki badań, jak i na ich przebieg. To zaś często prowadzi do poszukiwania nowych metod badawczych, mierników i wskaźników, a także do pojawiania się nowych obiektów badań.

Ważnym uwarunkowaniem wpływającym na rozwój gospodarki jest infrastruktura, która stanowi w tym procesie czynnik niezbędny. Badania nad infrastrukturą magazynową wskazują, że pełni ona kluczową funkcję w rozwoju portów i miast portowych. Nowoczesne powierzchnie magazynowo-składowe w północnej Polsce powstawały jedynie w największych miastach portowych, w których funkcjonował rozwinięty przemysł (Gdańsk, Gdynia, Szczecin i Elbląg). Widoczny był więc wyraźny związek między wielkością miasta i aglomeracji, mierzoną liczbą ludności, a rozwojem tego typu infrastruktury (Bocheński).

Badania rozwoju sieciowych usług hotelarskich stanowią współcześnie spore wyzwanie. W Polsce usługi te są skierowane głównie do klientów zagranicznych, przy czym zlokalizowano je w największych miastach, takich jak Warszawa, Kraków i Gdańsk, a także w miejscowościach turystycznych. Wspomniane obiekty stanowią ponad 17% wszystkich hoteli w naszym kraju i skupiają ok. 43% wszystkich pokoi hotelowych. Znaczenie hotelarstwa sieciowego na rynku krajowym, pomimo fluktuacji ekonomicznych i niepewnej sytuacji politycznej związanej z konfliktem w Ukrainie, ciągle się zwiększa. Funkcjonowanie hoteli i innych obiektów hotelarskich w ramach jednego dużego przedsiębiorstwa przynosi ich właścicielom wiele korzyści. Z tego względu segment hoteli sieciowych jest najsilniej rozwijającym się segmentem polskiego hotelarstwa (Sala, Szostak).

Rozwój gospodarczy oraz postępująca antropopresja na środowisko naturalne wpłynęły na zainteresowanie badaczy problemem zanieczyszczenia gleby, wód i powietrza toksycznymi związkami. Jednym z najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla ludzi jest zanieczyszczenie wód podziemnych, które stanowią często rezerwuar wody pitnej. To dlatego tak ważna jest kontrola ich jakości. Źródłem zanieczyszczenia wód podziemnych są bardzo często składowiska odpadów komunalnych lub przemysłowych. Z tego względu w celu utrzymania dobrej jakości wody konieczne jest prowadzenie wiarygodnego monitoringu. Do najpopularniejszych indeksów jakości wody, które są wykorzystywane przez naukowców do oceny jakości wód podziemnych, można zaliczyć: wskaźnik jakości wody, wskaźnik zanieczyszczenia wód wysypiskowych, wskaźnik zanieczyszczenia Nemerow, wskaźnik Backmana, kanadyjski wskaźnik jakości wody, współczynnik horyzontalny, współczynnik wzbogacenia i rozmytą jakość wody (Szkleniarz).

Procesy przemian kapitału ludzkiego to istotny kierunek badań prowadzonych współcześnie na całym świecie. Autorzy jako studium przykładowe wykorzystali Kazachstan. Przeprowadzili badania nad cechami kapitału ludzkiego, podkreślając jednocześnie znaczenie komponentu płci badanych osób. Identyfikacja czynników wpływających

na efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego w poszczególnych regionach to ważny efekt prowadzonych badań. Analizy zjawiska wykazały utrzymującą się różnicę między płciami w oczekiwanej długości życia, poziomie wykształcenia, dochodach i sytuacji na rynku pracy. Na podstawie otrzymanych wyników zidentyfikowano regiony, które są liderami, i regiony, które są outsiderami, pod względem poziomu zakumulowanego kapitału ludzkiego (Nyussupova, Aidarkhanova, Gaukhar, Chingiz, Ulan).

Obserwacja otoczenia i zmian uwarunkowań przestrzennych pozwalają na formułowanie nowych idei związanych z podziałem administracyjnym Polski. Przeprowadzone przez autorów badania wykazały niewielkie zainteresowanie kwestią zmian na administracyjnej mapie Polski w wśród osób urodzonych po 1998 r., a więc nieznaną innemu podziału administracyjnego naszego kraju. Opinia uczniów jest przy tym częściowo zbieżna z poglądami przedstawianymi w debacie publicznej i naukowej dotyczącej tego tematu (Parol, Gręda).

Przedstawione prace w interesujący sposób odnoszą się do aktualnych problemów dotyczących badania przestrzeni i związanej z nią zmienności uwarunkowań. Zachęcamy Czytelników do prezentowania wyników swoich badań w naszym czasopiśmie.

Wioletta Kilar, Sławomir Dorocki